

A systematic literature review of open business models

Mohammad Ali Shahhoseini, Associate Professor, School of Management, University of Tehran

Fahimeh Mollaahmadi¹, Ph.D. Candidate of Business Policy, Faculty of Management, University of Tehran, Iran

Nima Mokhtarzadeh, Assistant Professor Industrial Management Department, Management Faculty, Tehran University, Tehran, Iran

Masoud Keymasi, Assistant Professor of Management, Department of Management, Tehran University

---

Received: 29-01-2022

Accepted: 25-04-2022

Introduction: The concepts of customer value creation, organizational networks and open innovation have emerged in recent years, and innovative business models have brought a greater attention to these studies. Organizations have found that the product innovation or the process innovation alone is not enough for a company to stay competitive in today's changing economy. Innovation must be at the core of the organization's business model. Business model innovation transforms one business model into another. This conversion may affect an entire business model, or a combination of elements related to value proposition, value creation, value delivery, value capture, and the relationships between these factors or the value network. There are various methods and strategies to innovate in a organization's business model. None of these methods is a one-fits-for-all remedy for different types of organizations in various industries. The open business model is one of the most common methods considered as a feature that leads to success of many business model innovations among industries. Open business models are defined as business models in which cooperation plays a vital role in creating and capturing value in organizations. Despite the benefits and opportunities that such business models create for organizations, they have not been considered in the studies conducted inside the country. This study aims to delve deeper into this concept, comprehensively review the progress made therein, bridge the scientific and practical gaps, and reflect important issues that shall require more attention in future studies. This paper seeks to provide an overview of the importance of the open business model as a field of research concerning the development of related academic research. The areas where the open business model has attracted more attention are also discussed. This paper is an overview of literature and addresses the question 'what is the summary of the scientific literature on the domain of open business models?'

Methodology: To achieve this goal, the search began with a combination of keywords in the Web of Science database and subsequently a bibliometric analysis was performed using the VOSviewer software. Finally, a systematic review of literature was conducted following the PRISMA guidelines. For this purpose, in the first step and based on the subject of the study, the research questions were developed in accordance with the research design. In the next step, the research protocol was designed, and an appropriate mental model was plotted accordingly. Subsequently,

---

¹. Corresponding Author Email: f.mollaahmadi@ut.ac.ir

the inclusion and exclusion criteria were determined. The comprehensive and systematic search began within the literature, and 303 studies were selected. After the classification, screening, and measurement of their quality, 30 studies were finally examined in depth (through a detailed review of their abstracts, introductions, methodologies and results), and the required data were collected.

Results and Discussion: This study is based on the analysis of the literature related to the open business models. It explains the trend of the developments in the studies of this area and their key findings. There is also an attempt to introduce the most impressive studies, authors, journals, and citations and make a spectrum of frequent keywords in this field. The topics discussed in these articles are divided into eight main categories including Impact on Organizational Performance (7), Typologies (7), Literature Review Articles (5), Necessity of Business Model Openness (3), Open Business Model antecedents (2), Challenges of open Business Model (2), creation of a structure for open business models (2), and open business models in small and medium enterprises (2). Some of these articles cover several topics. Some of the selected articles were literature reviews of the subject (5), some conceptualized the literature related to open business models (7), and some worked to create open business models for real companies (15). The other articles focused on creating a framework for specific companies or specific industries (3) such as newspaper industry, market source software, industry-university partnership, 3M agricultural industry, SAP, Geberit, and the like.

Conclusion: The research results conducted in this article confirm the direct effect of using open business models and moving towards the openness of business models on value creation and the performance of companies. The purpose of this article was to emphasize the importance of the subject by conducting a systematic review using the PRISMA guidelines, the keywords on the web of science database and the VOSviewer software. The results of the study showed the increasing attention of researchers and organizational decision-makers in concepts such as co-creation and collaboration in business models. The trend shows that, over time, changing close business models, moving towards open business models and paying attention to open innovation concepts will be a bigger trend in research articles. Moreover, our finding confirmed the direct effect of moving towards the openness of business models on value creation and improving the performance of companies.

Keywords: Business model, Open business model, Open innovation.

مطالعات نظام‌مند مدل‌های کسب‌وکار باز

محمدعلی شاه حسینی، دانشیار گروه بازرگانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، ایران
فهیمة ملاحمدی^۱، دانشجوی دکتری رشته سیاستگذاری بازرگانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، ایران
نیما مختارزاده گروسی، استادیار گروه صنعتی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، ایران
مسعود کیماسی، استادیار گروه بازرگانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۰۹

چکیده

در سال‌های اخیر، همزمان با ایجاد مفاهیمی همچون خلق ارزش مشتری، شبکه‌های سازمانی و نوآوری باز، مدل‌های کسب‌وکار باز نیز توجه بیشتری را در مطالعات به خود جلب کرده است. این اصطلاح با هدف پر کردن شکاف تحقیقات مدیریتی، سعی در مرتبط کردن پدیده نوآوری باز و مفاهیم مدل کسب‌وکار سازمان دارد. این پژوهش سعی دارد با بررسی این مفهوم و مروری جامع بر پیشرفت مطالعات این حوزه، شکاف علمی و کاربردی موجود در کشور را برطرف نماید و انعکاس‌دهنده موضوعات مهمی باشد که در تحقیقات آتی باید به آن توجه بیشتری نمود. هدف مقاله حاضر، مرور مطالعات موجود و پاسخ به این سؤال است که دستاورد مبانی نظری علمی در ارتباط با مفهوم مدل کسب‌وکار باز چه بوده است؟ برای دستیابی به این هدف، از جستجو بر اساس ترکیب کلیدواژه‌ها در پایگاه داده web of science شروع و سپس از مطالعات کتابشناسی با استفاده از نرم‌افزار VOSviewer استفاده شده است. مرور سیستماتیک مطالعات بر اساس راهنمای PRISMA انجام پذیرفته شده است و از ۳۰۳ مقاله، ۳۰ مقاله برای مطالعه کیفی انتخاب شده‌اند. این پژوهش بر اساس تجزیه و تحلیل محتوای مبانی نظری، تشریحی از چگونگی توسعه مطالعات این حوزه بیان کرده و یافته‌های مطالعات مهم را تشریح می‌نماید. همچنین سعی کرده است تأثیرگذارترین مقالات، نویسندگان و مجلات را بر اساس نتایج تجزیه و تحلیل ارجاعات و همچنین کلمات کلیدی پرکاربرد را معرفی نماید. نتایج مطالعات نشان‌دهنده توجه روزافزون محققان به موضوع و تأثیر مثبت مدل‌های کسب‌وکار باز بر خلق ارزش و عملکرد کسب‌وکار است.

کلمات کلیدی: مدل کسب‌وکار، مدل‌های کسب‌وکار باز، نوآوری باز.

مقدمه

امروزه مدل کسب‌وکار مناسب برای شرکت‌ها منبع مزیت رقابتی در دنیای پیچیده و محیط کسب‌وکار دائماً متغیر محسوب می‌شود. منظور از مدل کسب‌وکار به طور ساده شیوه انجام کسب‌وکار است، به طوری که شرکت بتواند برای بقای خود، درآمد ایجاد کند (اسنیهور و بوکن^۱، ۲۰۲۲). این مدل‌های کسب‌وکار است که فرصت‌های کارآفرینی و مزیت‌های رقابتی پایدار برای سازمان در بازار ایجاد می‌کند (کلنگ، والنوفر و هکلینگ^۲، ۲۰۱۰؛ بادن-فولر^۳، ۲۰۱۰).

امروزه آنچه باعث موفقیت مدل‌های کسب‌وکار می‌شود، نوآوری پیوسته مدل‌های کسب‌وکار است (هی و اورتیز^۴، ۲۰۲۱). نوآوری مدل کسب‌وکار^۵ موضوعی است که در سال‌های اخیر مورد توجه متخصصان (گیسن، برمان، بل و بلیتز^۶، ۲۰۰۷؛ پهل و چاپمن، ۲۰۰۶) و دانشگاهیان (بهاتی و همکاران^۷، ۲۰۲۱؛ اسنیهور و زات^۸، ۲۰۲۰؛ پدرسون، گوازد و هواس^۹، ۲۰۱۸؛ اشنایدر و اسپیت^{۱۰}، ۲۰۱۳؛ اسپیت، اسکنبرگ و ریچارد^{۱۱}، ۲۰۱۴) قرار گرفته است و پایه‌های تجربی آن نیز هنوز سست و ضعیف است. نوآوری مدل کسب‌وکار فرایند تبدیل از یک مدل کسب‌وکار به مدلی دیگر است (فاس و سائی^{۱۱}، ۲۰۱۷). این تبدیل ممکن است تمام یک مدل کسب‌وکار یا ترکیبی از عناصر مربوط به پیشنهاد ارزش، خلق و ارائه ارزش، حفظ ارزش و روابط میان این عوامل و یا شبکه ارزش را تحت تأثیر قرار دهد (گیسدورفر، ولادیمیروا و ایوانز^{۱۲}، ۲۰۱۸).

روش‌ها و استراتژی‌های متنوعی برای ایجاد نوآوری در مدل کسب‌وکار سازمان وجود دارد. هیچ کدام از این روش‌ها نوش‌دارویی برای همه انواع سازمان‌ها و یا همه صنایع نیستند. یکی از متداول‌ترین روش‌ها که ویژگی تعداد کثیری از نوآوری‌های

---

1. Snihur & Bocken

2. Klang, Wallnöfer & Hacklin

3. Baden-Fuller & Morgan

4. He & Ortiz

5. Business Model Innovation

6. Bhatti & Santoro

7. Snihur & Zott

8. Pedersen, Gwozdz & Hvass

9. Schneider & Spieth

10. Spieth, Schneckenberg & Ricart

11. Foss & Saebi

12. Geissdoerfer, Vladimirova & Evans

موفق مدل کسب‌وکار در میان صنایع محسوب می‌شود، مدل کسب‌وکار باز^۱ است (ویبلن^۲، ۲۰۱۵). هنری چسبرو^۳ یکی از اولین محققانی است که مدل کسب‌وکار باز را در قالب یک الگوی مستقل در مقابل مدل کسب‌وکار بسته^۴ معرفی می‌کند (چسبرو، ۲۰۰۶). مدل کسب‌وکار باز نوعی مدل کسب‌وکار است که همکاری نقش اصلی را در خلق و حفظ ارزش در سازمان اصلی ایفا می‌کند (ویبلن، ۲۰۱۴).

گشودگی مدل‌های کسب وکار مزایایی همچون بهبود کارایی، دستیابی به سهم از بازار جدید، حفظ مزیت استراتژیک (ناجار^۵، ۲۰۲۰؛ گاسمن، فرنکنبرگر، سسیل^۶، ۲۰۱۴) کاهش هزینه‌های توسعه فناوری، افزایش ظرفیت و کارایی نوآوری (چسبرو، ۲۰۰۷) را برای سازمان به ارمغان می‌آورد. علی‌رغم مزایا و فرصت‌هایی که گشودگی مدل کسب‌وکار برای سازمان‌ها به ارمغان آورده، این پدیده در سازمان‌های ایرانی مورد توجه قرار نگرفته؛ به گونه‌ای که هیچ مطالعه‌ای در خصوص مدل‌های کسب‌وکار باز در ایران انجام نپذیرفته است. این در حالی است که توجه به مدل‌های کسب‌وکار باز در کشور به دلیل بروز پدیده‌هایی همچون شبکه‌های سازمانی و لزوم تعامل و همکاری با سازمان‌های جدید به صورت چشمگیری در حال افزایش است.

این پژوهش سعی دارد با بررسی این مفهوم و مروری جامع بر پیشرفت مطالعات این حوزه، شکاف علمی و کاربردی موجود در کشور را برطرف نماید و انعکاس دهنده موضوعات مهمی باشد که در تحقیقات آتی باید به آن توجه بیشتری نمود. امید است پژوهش پیش رو با بررسی پیشینه مبانی نظری علمی و خلأهای موجود، فرصتی برای مطالعات کاربران و پژوهشگران و دلالت‌های اجرایی برای متصدیان به وجود آورد.

حوزه‌هایی که مدل کسب‌وکار باز در آنها توجه بیشتری را جلب کرده است. برای دستیابی به این هدف، جستجوی کلمات کلیدی در پایگاه داده web of scienece بر اساس دو ترکیب کلید واژه “open business model” و “business model” AND “open innovation” انجام و در ادامه مطالعه bibliometric mapping با استفاده از نرم‌افزار VOSviewer انجام می‌پذیرد. در پایان به منظور انجام مرور نظام‌مند،

1. Open Business Model

2. Weiblen

3. Chesbrough Henry

4. Close Business Model

5. Najar

6. Gassmann, Frankenberger & Csil

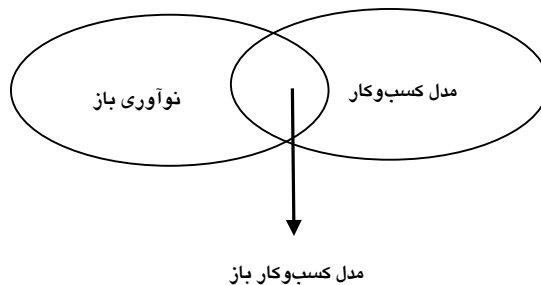
دستورالعمل PRISMA مبنای کار قرار گرفته است.

این مقاله به منظور درک بهتر مدل‌های کسب‌وکار باز، سعی در پاسخگویی به سوالات زیر دارد:

- تعداد مطالعات منتشره در سال‌های مختلف و همچنین ارجاعات انجام شده به چه نحوی بوده است؟
- مطالعات، نویسندگان و مجلات و کشورهای برتر کدام است؟
- محققان حوزه مدل‌های کسب‌وکار باز بیشتر از چه کلیدواژه‌هایی استفاده کرده‌اند و کدام کلمات با تکرار بیشتری در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند.
- مقالات منتخب حوزه مدل‌های کسب‌وکار، محیط تحقیق این مقالات و مهمترین یافته‌های آن‌ها چیست؟

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

پیشینه نظری. مدل کسب‌وکار باز با هدف پر کردن شکاف تحقیقات مدیریتی، سعی در مرتبط کردن پدیده نوآوری باز و مفاهیم مدل کسب‌وکار سازمان دارد. شکل ۱ تصویر ساده مدل‌های کسب‌وکار باز را نمایش می‌دهد. مدل کسب‌وکار باز ترکیبی از مولفه‌های مدل کسب‌وکار و نوآوری باز و فصل مشترک میان این دو مفهوم است.

شکل ۱- مفهوم مدل کسب‌وکار باز (خومالو و لینگن، ۲۰۱۷)

مدل کسب‌وکار: امروزه مدل کسب‌وکار مناسب برای شرکت‌ها منبع مزیت رقابتی در دنیای پیچیده و محیط کسب‌وکار دائماً متغیر محسوب می‌شود. منظور از مدل کسب‌وکار به طور ساده شیوه انجام کسب‌وکار است، به طوری که شرکت بتواند برای

بقای خود درآمد ایجاد کند (توربان، مکالین و وترب^۱، ۲۰۰۲). هر سازمانی یک مدل کسب‌وکار دارد که در واقع به سادگی نحوه انجام کسب‌وکارش یا مفهوم کسب‌وکار شرکت را نشان می‌دهد (هامل و روبن^۲، ۲۰۰۰). مدل کسب‌وکار منطق یک شرکت در چگونگی خلق، ارائه و کسب ارزش را توصیف می‌کند (استروالور و پیگنیور^۳، ۲۰۱۰). هر سازمانی، آگاهانه یا ناخودآگاه، یک مدل کسب‌وکار دارد (چسبرو، ۲۰۰۷). این مدل کسب‌وکار بیان‌کننده «منطق حاکم» از انجام کسب‌وکار شرکت در صنعت در یک بازه زمانی طولانی‌مدت است (گاسمن، فرنکنبرگر، سسیل، ۲۰۱۴).

اگرچه در سال‌های اخیر تعداد مقالات و مطالعات مدل‌های کسب‌وکار افزایش یافته است اما به دلیل ماهیت عملی و فراگیر آن در مطالعات و مطبوعات رایج، هنوز تعریف واحد و پذیرفته‌شده‌ای از این مفهوم وجود ندارد (گونسیراک و همکاران^۴، ۲۰۲۲؛ داسیلوا و ترکمن^۵، ۲۰۱۴؛ جورج و باک^۶، ۲۰۱۱؛ ویرتز و همکاران^۷، ۲۰۱۵). در این مقاله تعریف دیوید تیس از مدل کسب‌وکار مدنظر قرار گرفته شده است که به اندازه کافی گسترده و جامع است که می‌تواند اغلب تحقیقات مدل‌های کسب‌وکار را تحت پوشش قرار دهد: «مدل کسب‌وکار تشریح‌کننده طرح و ساختاری از مکانیسم‌های خلق، ارائه و کسب ارزش است که توسط یک کسب‌وکار به کار گرفته می‌شود» (تیس^۸، ۲۰۱۰).

نوآوری باز: نوآوری باز مفهوم شفافی نیست و در مبانی نظری نوآوری، به اشکال متفاوتی بیان شده است (لو^۹ و چسبرو، ۲۰۲۱). معمولاً نوآوری باز، در مقابل مفهوم نوآوری بسته بیان می‌شود. در پارادایم نوآوری بسته، سازمان ایده‌های خود را خلق، توسعه و تجاری می‌سازد (چسبرو، ۲۰۰۳) و پارادایمی است که بر اساس کنترل است و تمام فعالیت‌های نوآورانه سازمان در درون مرزهای آن و منحصراً با به‌کارگیری منابع داخلی انجام می‌پذیرد (داهلاندر، گان و والین^{۱۰}، ۲۰۲۱). در طول دهه ۱۹۹۰

1. Turban, MacLean & Wetherbe

2. Hamel & Ruben

3. Osterwalder & Pigneur

4. Goncencaruc, Sapountzoglou, Cauwer, Coosemans, Messagie & Crispeels

5. Dasilva & Trkman

6. George & Bock

7. Wirtz, Pistoia, Ullrich & Gittel

8. Teece

9. Lu

10. Dahlander, Gann & Wallin

الگوی‌های رایج نوآوری بسته تغییر کرد و منجر به ظهور پارادایمی با نام نوآوری باز گردید. داهلاندر و گان (۲۰۱۰) اذعان می‌کنند که تعاریف متنوعی از نوآوری باز در مبانی نظری وجود دارد (داهلاندر و گان، ۲۰۱۰). تعریف چسبرو از نوآوری باز تعریفی است که توسط بیشترین محققان مورد استفاده قرار گرفته است (حسین^۱، ۲۰۱۳). نوآوری باز عبارت است از استفاده هدفمند از جریان‌های ورودی و بیرونی دانش با هدف تسریع نوآوری داخلی و گسترش بازار برای استفاده بیرونی از نوآوری (چسبرو، ۲۰۰۳). نوآوری باز پارادایمی است که فرض می‌کند شرکت می‌تواند و باید، ایده‌های خارجی را همانند ایده‌های داخلی استفاده نماید و همانگونه که شرکت‌ها به پیشرفت فناوری خود می‌نگرند باید مسیرهای داخلی و خارجی را برای ارائه به بازار انتخاب نمایند (نقسبندی و جاسیمودین^۲، ۲۰۲۲).

چسبرو (۲۰۰۷) اذعان می‌کند که مفهوم بعدی که در توسعه و اجرای رویکرد نوآوری باز پدیدار خواهد شد، گشودگی مدل‌های کسب‌وکار خواهد بود و این گشودگی، شرکت‌ها را قادر می‌سازد در خلق و کسب ارزش موثرتر عمل کنند. گشودگی مدل‌های کسب‌وکار مزایای بیشماری را برای شرکت‌ها ایجاد خواهد نمود. مدل‌های کسب‌وکار باز شرکت‌ها را در ایجاد و جذب ارزش تواناتر کرده و به آنها در استفاده موثرتر از ایده‌های بیشتر یاری می‌رساند تا بتوانند از دارایی‌ها، منابع و قابلیت‌های کلیدی ارزش بیشتری ایجاد نمایند (حسین، اسلام، ابوسعید و کوارانن^۳، ۲۰۱۶).

مدل کسب‌وکار باز: خلق این الگو از یک سو به نوآوری باز مرتبط است و از سوی دیگر با مفاهیم در حال گسترش مدل کسب‌وکار در تعامل است (ویبلن، ۲۰۱۵). ادراک محققان از اصطلاح مدل کسب‌وکار باز به دلیل عدم تعریف دقیق این مفهوم از یک سو و از سوی دیگر ارتباط بسیار نزدیک آن با مفاهیم مدل کسب‌وکار و نوآوری باز، بسیار متفاوت است (ویبلن، ۲۰۱۴).

مبانی نظری مدل‌های کسب‌وکار باز به دو دیدگاه تقسیم می‌شوند (سوچوی، یامادا، میتاکه، شولیکا و شیمامورو^۴، ۲۰۱۰؛ ویبلن، ۲۰۱۵). در دیدگاه اول (برای مثال چسبرو، ۲۰۰۶؛ داوی، برنان و مینان^۵، ۲۰۱۱؛ چسبرو، ۲۰۰۷) مفاهیم مدل‌های کسب‌وکار باز با

1. Hossain

2. Naqshbandi & Jasimuddin

3. Hossain, Islam, Abu Sayeed & Kauranen

4. Tsutsui, Yamada, Mitake, Sholihah & Shimomura

5. Davey, Brennan, Meenan & McAdam

گشودگی فعالیت‌های تحقیق و توسعه سازمان و پارادایم نوآوری باز معرفی شده توسط چسبرو پیوند می‌خورد (چسبرو، ۲۰۰۶). در دیدگاه دوم (برای مثال هولم، گونزل و پارم اولهویی^۱، ۲۰۱۳؛ رومزرو و مولینا^۲، ۲۰۱۱؛ فرنکنبرگر، ویبلن و گاسمن^۳، ۲۰۱۴)، مدل‌های کسب‌وکار باز را لزوماً نتایج فعالیت‌های نوآوری باز نمی‌داند. ویبلن این دیدگاه را دیدگاه مدل کسب‌وکار باز می‌نامد و تمامی فعالیت‌های سازمان را کاندیدای بالقوه‌ای برای همکاری و بالتبع گشودگی می‌داند (ویبلن، ۲۰۱۴).

علی‌رغم اینکه مدل کسب‌وکار باز در دهه اخیر توجه بسیاری از محققان را به خود جلب نموده است، هنوز تحقیقات مرتبط کم است (خومالو و لینگن، ۲۰۱۷). مطالعات مدل‌های کسب‌وکار باز یک موضوع نوظهور در تحقیقات موجود است (ویبلن، ۲۰۱۴؛ خومالو و لینگن، ۲۰۱۷) و محققان بیشتر بر مزایا و ویژگی‌ها (برای مثال چسبرو، ۲۰۰۷؛ پردی، رابینسون، وی^۴، ۲۰۱۲)، توسعه گونه‌شناسی (برای مثال من و لوویسون^۵، ۲۰۱۹؛ کورتمن و پیلر^۶، ۲۰۱۶؛ سائبی و فاس، ۲۰۱۴؛ هولم، گونزل و پارم اولهویی، ۲۰۱۳؛ ساندولی^۷ و چسبرو، ۲۰۰۹) و چالش‌های اجرای مدل کسب‌وکار باز (برای مثال اسپیت و میسنر^۸، ۲۰۱۸؛ داوی، برنان و مینان، ۲۰۱۱؛ رومزرو و مولینا، ۲۰۱۱)، ارتباط آن با عملکرد سازمان (برای مثال آکالده و گوررو^۹، ۲۰۱۶؛ دمیل و لکوک^{۱۰}، ۲۰۱۴) و پیشایندهای مدل کسب‌وکار باز (برای مثال ناچار، ۲۰۲۰؛ فرنکنبرگر، ویبلن و گاسمن، ۲۰۱۴) تمرکز کرده‌اند.

«مدل کسب‌وکار باز، طرح و ساختار سازمان اصلی در خلق و کسب ارزش را تشریح می‌کند به گونه‌ای که در این سازمان، همکاری با اکوسیستم نقش اصلی در تبیین منطق کلی است» (ویبلن، ۲۰۱۴).

پیشینه تجربی پژوهش

در خصوص مفاهیم مدل کسب‌وکار و نوآوری باز پژوهش‌های بسیاری انجام گرفته

1. Holm, Günzel & Parm Ulhøi

2. Romero & Molina

3. Frankenberger, Weiblen & Gassmann

4. Purdy, Robinson & Wei

5. Man & Luvison

6. Kortmann & Piller

7. Sandulli

8. Spieth & Meissner

9. Alcalde & Guerrero

10. Demil & Lecocq

که سعی کرده است قلمروهای موضوعی و مکانی متنوعی را تحت پوشش قرار دهد. با توجه به اینکه این پژوهش توجه صرف به موضوع مدل کسب‌وکار باز دارد، سعی کرده است در این بخش، صرفاً این مفهوم را تحت‌الشعاع قرار دهد. طی بررسی‌های انجام گرفته مشخص گردید تحقیق و مطالعه‌ای در داخل کشور که به موضوع پژوهش پرداخته باشد، وجود ندارد. در خصوص مطالعات انجام گرفته در خارج از کشور در خصوص مدل‌های کسب‌وکار باز، می‌توان به تحقیقات انجام گرفته توسط ویبلن اشاره نمود. توبیاس ویبلن یکی از محققانی است که در مقالات مختلف به موضوع مدل‌های کسب‌وکار باز پرداخته است. عنوان پایان‌نامه وی در سال ۲۰۱۵ جهت اخذ مدرک دکتری «گشودگی مدل کسب‌وکار: نوآور کردن مدل کسب‌وکار از طریق همکاری»^۱ بوده است. ویبلن در این پایان‌نامه سعی بر کشف و بررسی فرایند گشودگی مدل‌های کسب‌وکار در سازمان‌های تأسیس‌شده دارد و معتقد است گشودگی مدل کسب‌وکار نوعی نوآور کردن مدل کسب‌وکار با استفاده از مشارکت و همکاری است. وی با استفاده از فرایند چهار مرحله‌ای بیان شده توسط خود او و کارولین فرنکنبرگر، میثائیل سسیک و اولیور گاسمن در مقاله‌ای^۲ در سال ۲۰۱۴، به تشریح فرایند گشودگی مدل کسب‌وکار پرداخته است.

به منظور اجرای این پژوهش، مطالعات بسیاری در پایگاه داده الکترونیکی صورت گرفت و طی این بررسی فقط به مطالعات موضوع اکتفا نشد، بلکه تلاش شد حوزه‌های مستقیم و غیرمستقیم به موضوع نیز بررسی گردند. به همین منظور در جدول ۱ به مهمترین و همچنین جدیدترین پژوهش‌هایی که به نوعی موضوع مدل کسب‌وکار باز را بررسی کرده اند، اشاره شده است.

روش‌شناسی تحقیق

روش‌های گوناگونی برای مرور منابع علمی گذشته وجود دارد، اما مقاله حاضر از روش مرور نظام‌مند بهره گرفته که برای حجم زیادی از اطلاعات استفاده می‌شود (پتی‌کرو و روبرت^۳، ۲۰۰۸). مرور نظام‌مند روش و فرایند تحقیق برای شناسایی و

^۱. Opening Up the Business Model: Business Model Innovation through Collaboration

^۲. "The 4I-Framework of Business Model Innovation: A Structured View on Process Phase and Challenge" Written by Karolin Frankenberger, Tobias Weiblen, Michaela Csik and Oliver Gassmann

^۳. Petticrew & Roberts

ارزیابی انتقادی تحقیقات مربوطه و همچنین جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیقات پیشین است (سیندر^۱، ۲۰۱۹).

جدول ۱- پژوهش‌های مدل کسب‌وکار باز

نویسندگان	سال	روش تحقیق	یافته‌های اصلی
ناچار	۲۰۲۰	کمی	این پژوهش با تاکید بر نظریه منبع‌محور، اتخاذ رویکرد مدل کسب‌وکار باز بدون توجه به شبکه، ساختار و مدیریت دانش فنی داخلی سازمان بی‌فایده خواهد بود.
قزی، کاوالا، سیلویا و آندری ^۲	۲۰۲۰	کیفی	این پژوهش سعی در ارائه شواهد تجربی از همکاری کسب‌وکارهای کوچک و متوسط با استارت آپ‌ها به منظور اجرای مدل‌های کسب‌وکار باز دارد.
یان، ژائو، پارک و شی ^۳	۲۰۲۰	کیفی	با بررسی موشکافانه مدل کسب‌وکار علی بابا، اتخاذ رویکرد مدل کسب‌وکار باز را عامل موفقیت این شرکت در تجارت اینترنتی می‌داند. این پژوهش سه بعد اصلی پویایی‌های نوآوری باز این مدل کسب‌وکار را مورد بررسی قرار داده است.
اسپیلت و میسنر	۲۰۱۸	کیفی	این پژوهش با انجام مطالعه موردی سعی کرده است چارچوبی را توسعه دهد که شرکت‌ها را قادر می‌سازد مدل کسب‌وکار خود را برای بهره‌برداری از پتانسیل کامل شبکه نوآوری و فائق آمدن بر چالش‌های آن باز کنند.
مصلح و دهقان ^۴	۲۰۱۷	کمی	این پژوهش سعی کرده است با تمرکز بر ۹ شرکت دانش‌محور، مدلی برای تشریح تاثیر مدل‌های کسب‌وکار باز بر مزیت رقابتی طراحی نماید.

در این مقاله از روش مرور نظام‌مند به منظور بررسی مطالب علمی منتشر شده در زمینه مدل‌های کسب‌وکار باز استفاده شده است که بر اساس آن منابع پیشین جمع‌آوری شده و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده طرح شده است. در انجام این پژوهش ابتدا دستورالعملی نوشته و طبق آن دستورالعمل تعریف و جستجوی مقالات آغاز شد. بررسی در دسترس بودن مطالعات منتخب، ارزیابی کیفیت مطالعات، ارزیابی تناسب مطالعات با سؤالات پژوهش، استخراج داده‌های مورد نیاز، فراوری و تحلیل داده‌ها برای نتیجه‌گیری و در نهایت گزارش یافته‌ها مراحل اصلی است که در این مقاله انجام

1. Snyder

2. Ghezzi, Cavallo, Silvia & Andrea

3. Yun, Zhao, Park & Shi

4. Mosleh & Dehghan

شده است (ترنفلد، دنیر و اسمارت^۱، ۲۰۰۳؛ برینر، دنیر و روسیو^۲، ۲۰۰۹). برای آنکه فرایند نگارش مطالعات مرور نظام‌مند به صورت صحیح پیش رود، از بیانیه PRISMA استفاده شده است تا موارد ترجیحی در گزارش مقالات مروری مورد استفاده قرار گیرد. بخش روش‌شناسی PRISMA که شامل ۱۰ بخش است، در جدول شماره دو در هر محور، تشریح شده تا فرایند پژوهش تکرارپذیر شود (لیبراتی^۳ و همکاران، ۲۰۰۹).

جدول ۲- بررسی روش‌شناسی بیانیه پریزما

عنوان	شرح
پروتکل و ثبت نام	این بخش نشان می‌دهد چنانچه برای یک مطالعه پروتکلی وجود دارد، چگونه و از کجا می‌توان آن را دید و اطلاعاتی را برای ثبت مطالعه از جمله شماره ثبت فراهم کرد. از آنجایی که این پژوهش در زمره پژوهش‌های علوم اجتماعی است، پروتکلی در پژوهش مورد استفاده قرار نگرفته است.
معیارهای واجد شرایط بودن	این بخش ویژگی‌های مطالعه و نحوه گزارش‌ها را تعیین می‌کند که به نوبه خود می‌تواند در تعیین شایستگی و در نتیجه منطقی بودن مقاله نقش داشته باشد. در این پژوهش به منظور افزایش دقت در انتخاب کلیدواژه‌های جستجو، دستور جستجوی کلیدواژگان مقالات مرتبط بررسی شده است. به این ترتیب معیار زیر برای مقالات انتخاب شده است: کلیدواژه‌ی جستجو حتما در عنوان، چکیده یا واژگان کلیدی مطالعه موجود باشند. با توجه به جدید بودن موضوع پژوهش محدودیتی در زمان انتشار مقالات اعمال نشده و تمامی مقالات با هر تاریخی مشمول مطالعه بوده است. جستجوی مقالات در تاریخ ۷ جولای ۲۰۲۱ انجام شده است.
منابع اطلاعات	در این بخش تمامی منابع اطلاعاتی که در آخرین روز جستجو به دست آمده است (برای مثال، پایگاه داده با تاریخ پوشش، تماس با نویسندگان مطالعه به منظور شناسایی مطالعات بیشتر) را شرح دهد. در این مقاله تمامی مطالعات از جمله مقالات علمی و پژوهشی، مقاله‌های مروری، مقاله‌های تخصصی و کتاب‌های موجود در web of science بررسی شده است. شایان ذکر است تعداد ۶ مقاله نیز از سایر پایگاه‌های داده به این مقالات اضافه شده است.
جستجو	در این بخش جستجوهای الکترونیکی کامل در پایگاه داده مشخص می‌گردد تا با محدود کردن کلید واژه‌ها بتواند نحوه جستجو را تکرارپذیر کرد. در این پژوهش برای نگارش جستجو از دو نوع ترکیب کلید واژه‌ها استفاده شده است. Web of science: <ul style="list-style-type: none"> "Open business model" "Business model" AND "open innovation"
انتخاب مطالعه	در این بخش روند انتخاب مطالعات را مشخص کند (برای مثال، غربالگری، شایستگی که مطالعه برای شرکت در مقالات مروری منظم دارد و چنانچه قابل استفاده باشد می‌تواند در مطالعات فراتحلیل هم به کار برده شود). در این مقاله انواع نوشته‌های علمی، مقاله‌های علمی پژوهشی، مقالات مروری، مقاله‌های تخصصی، مقاله‌های کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی در مجلات معتبر و همچنین کتاب‌ها مدنظر قرار گرفته شده است. در ضمن هیچ محدودیتی در جغرافیای انتشار اعمال نشده است و مقالات همه مناطق تحت پوشش قرار داده شده است. همچنین مقالات به زبان انگلیسی در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته شده است.

1. Tranfield, Denyer & Smart

2. Briner, Denyer & Rousseau

3. Liberati

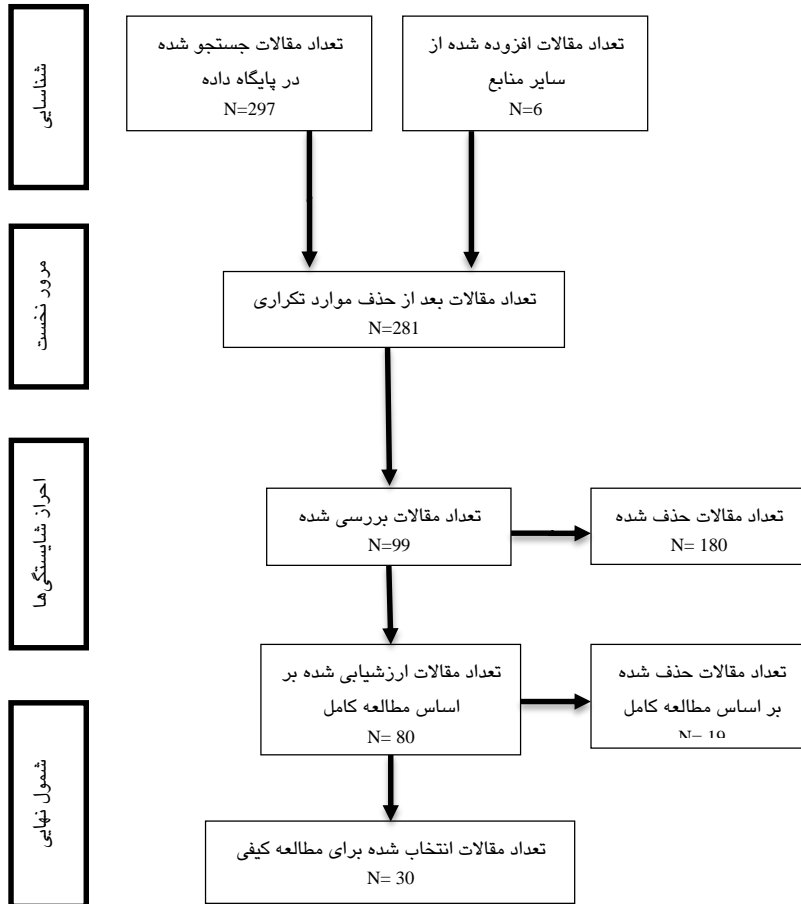
<p>به منظور غربالگری اولیه وجود واژگانی همچون مدل کسب‌وکار باز، گشودگی مدل‌های کسب‌وکار، مدل‌های کسب‌وکار در نوآوری باز در نمایش چکیده و عناوین مطالعات مورد بررسی قرار گرفت تا خطای کمتری رخ دهد. در این مقاله، دو مرحله غربالگری انجام پذیرفت. از ۲۰۳ مقاله مرحله اول در بررسی چکیده و عنوان مقاله، تعداد ۹۹ مقاله در ارتباط با مدل‌های کسب‌وکار باز شناسایی شد. این مقالات در دوره دوم مرور به طور کامل مطالعه شدند و در نهایت تعداد ۲۰ مقاله به عنوان مقالات اصلی این پژوهش شناسایی و مبنای استخراج اطلاعات گردید.</p>	
<p>در این بخش روش استخراج داده‌ها از گزارش‌ها (برای مثال، فرم‌های پایلوت، به طور مستقل، در دو نسخه) و هر فرآیندی برای به‌دست آوردن و تأیید داده‌های محققان را شرح دهد. در این مقاله به منظور شناسایی سوال پژوهش، تمامی مقالات بررسی شده‌اند.</p>	<p>فرایند جمع‌آوری داده‌ها</p>
<p>در این بخش تعریف تمام متغیرهایی که داده‌های آنها مورد جستجو قرار گرفته (برای مثال، PICOS، منابع مالی) و هرگونه مفروضات و ساده‌سازی که انجام شده است، مورد توجه قرار گیرد. از آنجایی که این مقاله مرور مبانی نظری به منظور درک محتوای پژوهش‌های پیشین بوده است، روش پژوهش کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. توزیع فراوانی سال انتشار مطالعات نیز بیان شده است.</p>	<p>داده‌ها</p>
<p>در این بخش روش ارزیابی تورش در تک تک مطالعات (با لحاظ اینکه در حین مطالعه و یا در نتیجه گزارش به‌وجود آمده است) شرح داده شود و اینکه چگونه می‌توان از اطلاعات به‌دست آمده در مرحله سنتز داده‌ها استفاده کرد. در این پژوهش به دلیل اینکه همه مطالعات در ژورنال‌های معتبر به چاپ رسیده است، این موضوع محل بحث نیست.</p>	<p>خطر وجود تورش در تک تک مطالعات</p>
<p>در این بخش شاخص‌های خلاصه به‌کار گرفته شده (برای مثال، نسبت خطر، اختلاف میانگین‌ها (معنی دار بودن یا نبودن و ...) شرح داده شوند. روش به‌کارگیری داده‌ها و ترکیب نتایج حاصل از مطالعات در صورت انجام، شرح داده شوند از جمله اندازه‌گیری سازگاری هر فراتحلیل. از آنجایی که این پژوهش به صورت توصیفی، مرور مبانی نظری کرده است و از شاخص‌های آماری در این زمینه استفاده نشده است.</p>	<p>شاخص‌های خلاصه و سنتز نتایج</p>
<p>هرگونه ارزیابی از خطر تورش که ممکن است شواهد تجمعی را تحت تأثیر قرار دهد (از جمله تورش چاپ، انتخاب مطالعه‌ای خاص در طی انجام کار) را مشخص کند. در این پژوهش انباشت تجمعی مقالات انجام نشده است. بنابراین بررسی این مولفه مورد نیاز نیست.</p>	<p>خطر تورش در تمامی مطالعات</p>

مطابق شکل ۲، چهار مرحله شناسایی، مرور نخست، احراز شایستگی و مشمول نهایی نشان داده شده است.

در ادامه با توجه به معیارهای انتخاب مقالات، یعنی پژوهش‌هایی که از مرحله نهایی حذف شده‌اند به همراه دلیل آن در این بخش ذکر شده است. مقالاتی که اشاره مستقیمی به بحث مدل کسب‌وکار باز نداشته حذف شده است. همچنین مقالاتی که به‌صورت تخصصی به مسائل IT اشاره نموده نیز حذف شده است. برای مثال پر و همکاران در سال ۲۰۱۰ در مقاله خود با عنوان «گشودگی برای کسب‌وکار: مدل‌های کسب‌وکار نوظهور برای نرم‌افزارهای منبع باز»^۱ به بحث مدل‌های کسب‌وکار در نرم‌افزارهای

^۱. Open for Business: Emerging Business Models in Open Source Software

منبع باز^۱ می‌پردازد که به دلیل تمرکز بر مباحث تخصصی IT از مقالات نهایی انتخاب شده حذف شده‌اند. در این پژوهش صرفاً مقالاتی انتخاب شده‌اند که بصورت مستقیم به بحث مدل‌های کسب‌وکار باز پرداخته و سعی در تشریح و مفهوم‌سازی این اصطلاح داشته است.

شکل ۲- فرایند پژوهش

در بررسی اولیه، تعداد ۳۰ مقاله برای مطالعه کیفی انتخاب شد. همچنین در این مقاله، برای انجام تجزیه و تحلیل کتابشناسی از نرم افزار VOSviewer استفاده شد. VOSviewer یک نرم‌افزار برای ساخت و تجسم شبکه‌های کتابشناسی است. این شبکه‌ها ممکن است شامل ژورنال‌ها، محققان یا نشریات فردی باشد (دانشگاه لیدن^۲،

^۱. Open source software

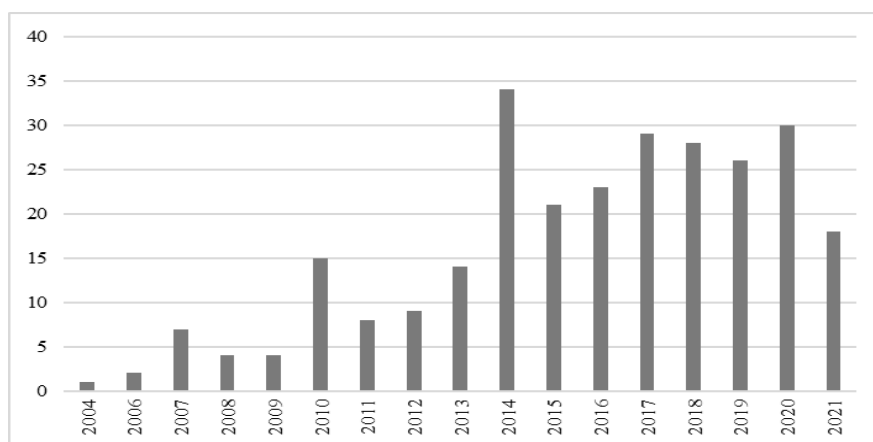
^۲. Leiden University

۲۰۱۹).

نتایج تجزیه و تحلیل کتابشناسی در بخش بعدی تشریح می‌گردد.

تحلیل داده‌ها و تفسیر یافته‌های پژوهش

شکل ۳ تعداد مطالعات هر سال را نمایش می‌دهد. بیشترین تعداد مطالعات در سال ۲۰۱۴ (۴۳ مطالعه) و کمترین تعداد در سال ۲۰۰۴ (۱ مطالعه) چاپ شده است. همانطور که از نمودار مشخص است، ۱۲ درصد مطالعات در سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰ انتشار یافته‌اند، در حالی که ۳۲ درصد در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ و ۵۶ درصد در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۱ به چاپ رسیده است که این موضوع، جدید بودن موضوع پژوهش را بیان می‌کند.

شکل ۳- تعداد مقالات موجود به تفکیک سال انتشار

مطالعات دیدگاه نوع انتشارات به ترتیب تعداد مطالعه انجام‌شده، شامل مقالات (۱۷۶)، مقالات کنفرانس^۱ (۸۶)، فصول کتاب (۲۷)، سرمقاله^۲ (۸)، مقالات مروری (۶)، کتاب‌ها (۳) و دسترسی زودهنگام^۳ (۱) بوده است.

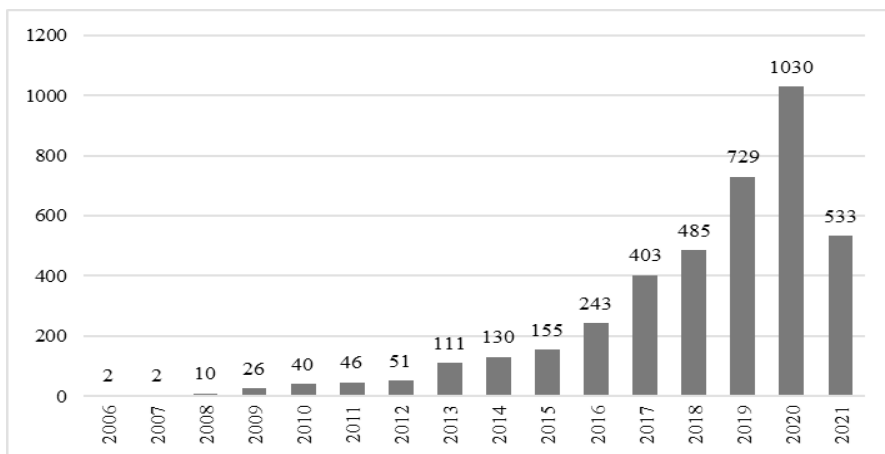
مقدار ارجاعات مربوط به ترکیب کلیدواژه‌های “open business model” و “business” (“open innovation” AND “model” از زمان ایجاد این مفهوم افزایش یافته است که

1. Proceedings papers

2. Editorial materials

3. Early access

نشان‌دهنده افزایش توجه و علاقه و ارزش این موضوع می‌باشد. شکل ۴، نشان‌دهنده این موضوع می‌باشد.

شکل ۴- تعداد ارجاعات انجام شده در سال

مجموع ارجاعات به میزان ۴،۲۴۵ و ۴،۰۲۷ بدون استناد به خود^۱ است. میانگین ۱۵،۴۴ برای هر مطالعه است و شاخص اچ^۲ موضوع ۲۳ می‌باشد. جداول ۳ الی ۶، ده مقاله، نویسنده، ژورنال و کشور برتر را بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل ارجاعات نشان می‌دهد.

¹. Self-citations

². H-index

جدول ۳- مطالعات دارای بیشترین تعداد ارجاع

عنوان	نویسندگان	ژورنال	سال انتشار	مجموع ارجاع
آینده نوآوری باز	گاسمن، انکل و چسپرو	R & D MANAGEMENT	۲۰۱۰	۶۶۱
چرا شرکت‌ها می‌بایست مدل‌های کسب‌وکار باز داشته باشند	چسپرو	MIT SLOAN MANAGEMENT REVIEW	۲۰۰۷	۳۱۳
چشم‌انداز تحقیقات نوآوری باز: دیدگاه‌های ایجاد شده و موضوعات نوظهور در سطوح مختلف تجزیه و تحلیل	بوگر و همکاران	INDUSTRY AND INNOVATION	۲۰۱۷	۲۷۷
مدیریت کردن نوآوری باز	چسپرو	RESEARCH-TECHNOLOGY MANAGEMENT	۲۰۰۴	۲۵۰
نوآورکردن مدل‌های کسب‌وکار با مشارکت‌های توسعه مشترک	چسپرو و اسکواتز	RESEARCH-TECHNOLOGY MANAGEMENT	۲۰۰۷	۲۱۲
نوآوری خدمت باز و جستجوی شرکت برای دانش خارجی	مینا، باسکاووس و هوگز	RESEARCH POLICY	۲۰۱۴	۱۷۹
سازمان‌های مشارکتی شبکه‌ای و جوامع مشتری: ارزش خلق مشترک و نوآوری مشترک در عصر شبکه	رومرو و مولینا	PRODUCTION PLANNING & CONTROL	۲۰۱۱	۱۷۷
نوآوری باز: کجا هستیم و به کجا می‌رویم	چسپرو	RESEARCH-TECHNOLOGY MANAGEMENT	۲۰۱۲	۱۶۶
مدل‌های کسب‌وکار برای نوآوری باز: تطبیق استراتژی‌های ناهمگون نوآوری باز با ابعاد مدل‌های کسب‌وکار	سائبی و فاس	EUROPEAN MANAGEMENT JOURNAL	۲۰۱۵	۱۳۵
نوآوری باز و فرایند Stage-Gate: یک مدل بازنگری شده برای توسعه محصول جدید	گروئلوند، رانبرگ و سجادین فریشمار	CALIFORNIA MANAGEMENT REVIEW	۲۰۱۰	۱۱۴

جدول ۴- ده نویسنده برتر با توجه به تجزیه و تحلیل ارجاعات

نویسندگان	تعداد مطالعات	ارجاعات	قدرت کلی پیوند
Yun, Jinhyo Joseph	۱۵	۱۲۳	۴۷
Park, Kyungbae	۱۰	۱۰۷	۴۱
Zhao, Xiaofei	۷	۴۶	۳۳
Yang, Jeongho	۶	۹۳	۲۵
Won, Dongkyu	۳	۷۳	۲۱
Chesbrough, Henry	۳	۲۸۶	۱۷
Jeong, Euseob	۳	۵۴	۱۷
Boger, Marcel	۷	۶۲۴	۱۰
Radziwon, Agnieszka	۳	۲۳۸	۸
Papa, Armando	۳	۲۰	۱

جدول ۵- ده مجله برتر با توجه به تجزیه و تحلیل ارجاعات

مجله	تعداد مطالعات	ارجاعات	قدرت کلی پیوند
Research technology management	۴	۶۵۱	۱۲
Technological forecasting and social change	۹	۳۵۹	۷
Clifornia management review	۴	۲۱۴	۵
Business process management journal	۴	۲۰	۴
Open innovation through strategic alliance	۴	۱۵	۱۶
Sustainability	۱۲	۳۷	۴
International journal of innovation and technology mangement	۴	۱۱	۳
International journal of technology managemnt	۶	۱۵۶	۳
Management decision	۴	۵۰	۳
Technovation	۴	۱۰۵	۱

جدول ۶- ده کشور برتر با توجه به تجزیه و تحلیل ارجاعات

کشور	تعداد مطالعات	ارجاعات	قدرت کلی پیوند
آمریکا	۴۱	۱۴۶۸	۹۰
ایتالیا	۳۴	۴۸۷	۸۰
دانمارک	۱۲	۸۸۲	۶۵
آلمان	۲۳	۵۶۳	۴۹
هلند	۱۴	۵۲۵	۳۳
انگلستان	۲۹	۷۲۳	۳۱
سوئد	۱۲	۵۱۳	۳۱
چین	۲۱	۶۱	۲۲
اسپانیا	۱۵	۳۸۹	۲۰
کره شمالی	۱۹	۱۲۹	۱۷

شکل ۵ نتایج تجزیه و تحلیل تعاملی مطالعات در نرم‌افزار VOSviewer را نمایش می‌دهد. مطالعات نتیجه جستجوی دو ترکیب کلیدواژه “open business model” و (“business model” AND “open innovation”) در پایگاه داده web of science بوده است. Co-occurrence اصطلاحی است که برای نمایش مجاورت^۱ کلمات کلیدی در عنوان، چکیده یا کلمات کلیدی در مقاله به کار گرفته می‌شود. حداقل تکرار تعداد کلمات

^۱. Proximity

بالاتر خواهد بود «قدرت کلی پیوند» تعداد مقالاتی را نشان می‌دهد که دو کلمه در آن به صورت همزمان به کار رفته است.

جدول شماره هفت ارجاع، پیوند و قدرت کلی پیوند مرتبط با ۴۰ کلمه کلیدی را نمایش می‌دهد. داده‌های جدول بر اساس بیشترین ارجاع و گروه‌بندی‌ها مرتب شده‌اند. کلمات «نوآوری باز (۱۵۷ ارجاع)»، «مدل کسب‌وکار (۸۱ ارجاع)»، «عملکرد (۵۴ ارجاع)»، «نوآوری مدل کسب‌وکار (۲۴ ارجاع)» و «ظرفیت جذب (۳۰ ارجاع)» پنج کلمه کلیدی دارای بیشترین ارجاع هستند.

جدول ۷- ارجاع پیوند و قدرت کلی پیوند مرتبط با ۴۰ کلمه کلیدی

دسته	کلمات کلیدی	ارجاع	پیوند	قدرت کلی پیوند
۱	مدل کسب‌وکار	۸۱	۲۹	۳۶۰
۱	فناوری	۲۶	۲۳	۱۶۵
۱	استراتژی	۲۲	۲۵	۱۴۰
۱	خلق ارزش	۲۲	۲۸	۱۳۹
۱	قابلیت	۱۷	۳۰	۰۸۶
۱	دیدگاه	۱۰	۱۹	۵۵
۱	اکوسیستم	۸	۲۱	۵۵
۱	کسب‌وکارهای کوچک و متوسط	۷	۱۸	۴۸
۱	پلتفرم	۶	۹	۲۳
۱	نوآوری خدمات	۶	۱۲	۳۳
۱	حفظ ارزش	۶	۱۵	۴۲
۲	عملکرد	۵۴	۳۶	۳۰۹
۲	قابلیت‌های پویا	۱۲	۲۴	۷۱
۲	مدیریت دانش	۱۱	۱۹	۵۵
۲	اکتشاف	۹	۱۹	۵۶
۲	اتحادیه	۸	۲۲	۴۹
۲	بهره‌برداری	۷	۱۷	۴۶
۲	پایداری	۷	۱۳	۳۶
۲	دوسویه توانی	۶	۱۲	۳۶
۲	دانش خارجی	۶	۱۳	۳۹
۳	نوآوری باز	۱۵۷	۳۹	۵۸۰
۳	نوآوری مدل کسب‌وکار	۳۴	۲۸	۱۲۲
۳	کارآفرینی	۱۸	۲۴	۸۳
۳	مدل کسب‌وکار باز	۱۸	۲۱	۵۹
۳	مزیت رقابتی	۱۳	۲۶	۷۸
۳	دارایی فکری	۱۱	۱۱	۴۳

۳	چارچوب	۸	۱۶	۲۸
۳	منبع باز	۶	۶	۱۹
۴	ظرفیت جذب	۳۰	۳۰	۱۷۴
۴	تحقیق و توسعه	۲۲	۲۸	۱۲۳
۴	شبکه	۹	۱۸	۵۴
۴	مدیریت نوآوری	۸	۲۳	۵۴
۴	مشارکت	۷	۱۹	۵۰
۴	صنعت ۴،۰	۶	۹	۲۱
۴	بازار	۶	۱۴	۳۶
۵	همکاری	۱۹	۲۶	۱۰۴
۵	توسعه محصول	۱۲	۱۸	۶۸
۵	جمع‌سپاری	۱۰	۱۶	۳۵
۵	خلق مشترک	۸	۱۷	۴۲
۵	جوامع	۶	۸	۲۶

مطالعات انتخاب شده در جدول ۸، نمایش داده می‌شود. مقالات موجود در جدول بر اساس سال انتشار مرتب شده است.

جدول ۸- مطالعات انتخاب شده بر اساس سال انتشار

نویسندگان	سال	عنوان مقاله	محیط تحقیق	یافته‌های اصلی
سوچوی، یامادا، میتاکه، شولیکا و شیمامورو	۲۰۲۰	راهنمای طراحی استراتژیک برای مدل‌های کسب‌وکار باز	عمومی	شناسایی ۸ بعد گشودگی در مدل‌های کسب‌وکار باز به منظور طراحی روش کاربردی برای مدل‌های کسب‌وکار باز
ماتجیکک و مارسووا ^۱	۲۰۲۰	مدل کسب‌وکار باز و نوآوری باز: تجزیه و تحلیل کتابشناسی	عمومی	روند کنونی مدل کسب‌وکار باز و نوآوری باز مرتبط با مدل‌های کسب‌وکار باز را بیان می‌کند.
قزی، کاوالا، سیلویا و آندری	۲۰۲۰	گشودگی برای شروع همکاری: مدل‌های کسب‌وکار باز و خلق ارزش مشترک در کسب‌وکارهای کوچک و متوسط	کسب‌وکارهای کوچک در صنعت بیوفناوری	چگونه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط می‌توانند مدل‌های کسب‌وکار باز با همکاری با استارت آپ‌ها اجرا کنند.
یان، ژائو، پارک و شی	۲۰۲۰	شرایط پایدارسازی نوآوری باز: رشد پویا علی بابا از کسب‌وکارهای کوچک به شرکت	علی بابا	با بررسی موشکافانه علی بابا، مدل کسب‌وکار باز علی بابا و سه بعد اصلی پویایی های نوآوری باز آن

^۱. Matějčiček & Marešová

مورد بررسی قرار گرفته شده است.		بزرگ		
شناسایی ۳ مدل کسب و کار همکارانه و الزامات عملیاتی کردن آنها	عمومی	مدل کسب و کار همکارانه: همسویی و عملیاتی کردن اتحادیه ها	۲۰۱۹	من و لویسون
تطابق استراتژی های نوآوری باز با مدل های کسب و کار به منظور تسهیل در توسعه محصول جدید	تولید و خدمات	تطابق میان نوآوری باز سازمان و مدل کسب و کار برای سرعت بخشیدن به توسعه محصول: چشم انداز محتمل	۲۰۱۹	ژئو، شیائو، چویان و گو ^۱
توسعه چارچوبی که شرکت ها قادر می سازد تا مدل کسب و کار خود را برای بهره برداری از پتانسیل کامل اتحاد نوآوری مدل کسب و کار به منظور نوآوری مدل های کسب و کار باز کند.	عمومی	اتحادیه های نوآوری مدل کسب و کار: چگونگی گشودگی مدل های کسب و کار به منظور همکاری	۲۰۱۸	اسپیت و میسنر
مدل های کسب و کار نوآوری باز جریان کسب و کار کارآمدتر و جامع تری را برای کشورهای آسیایی فراهم می کند که به افزایش توسعه اقتصادی کمک می کند.	قوانین ملکیت معنوی در مالزی	بررسی نوآوری باز به عنوان یک مدل کسب و کار برای توسعه اقتصاد آسیایی	۲۰۱۸	هارون و زینول ^۲
طراحی مدلی برای تشریح تاثیر مدل های کسب و کار باز بر مزیت رقابتی	۴۹ شرکت دانش بنیان در استان بوشهر	طراحی مدلی برای تشریح تاثیر مدل کسب و کار باز بر مزیت رقابتی در شرکت های دانش بنیان استان بوشهر	۲۰۱۷	مصلح و دهقان
تجزیه و تحلیل پویایی های مدل های کسب و کار پلتفرمی به عنوان اکوسیستم کارآفرینانه و تاثیرات آن بر توسعه منطقه ای	فروشگاه های برنامه نرم افزاری و صنایع رزرو هتل	رشد یک مدل کسب و کار پلتفرمی در قالب یک اکوسیستم کارآفرینی و تاثیرات آن بر توسعه منطقه ای	۲۰۱۷	یان، وون، پارک یانگ و ژائو ^۳
با مرور سیستماتیک مبانی نظری، دو جریان اصلی تحقیقات در نوآوری مدل های کسب و کار باز شناسایی شد و روند در حال رشد همکاری و خلق مشترک در نوآوری مدل کسب و کار مورد تایید قرار گرفت.	مبانی نظری	نوآوری مدل های کسب و کار باز: مرور مبانی نظری و پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده	۲۰۱۷	براسیور، ملادنو و استراس ^۴

1. Zhu, Xiao, Chuoyan & Gu

2. Harun & Zainol

3. Yun, Won, Park, Yang & Zhao

4. Brasseur, Mladenow & Strauss

شناسایی پنج بعد اصلی مدل‌های کسب‌وکار باز و سه استراتژی عمومی پاسخ‌دهی	عمومی	پاسخ به مدل‌های کسب‌وکار باز	۲۰۱۷	بنیایر و کوپ ^۱
مرور مقالات مرتبط با نوآوری باز، مدل کسب‌وکار و مدل‌های کسب‌وکار باز	میان‌مرور نظری	مدل‌های کسب‌وکار باز در محیط کسب‌وکار پویا: مرور میانی نظری	۲۰۱۷	خومالو و لینگن
گونه‌شناسی مدل‌های کسب‌وکار که به طور جامع گشودگی در حال افزایش مدل‌های کسب‌وکار به سمت مشتری در زنجیره ارزش در حال ظهور را نشان می‌دهد.	عمومی	مدل‌های کسب‌وکار باز و زنجیره ارزش دارای چرخه بسته: تعریف مجدد روابط شرکت و مشتری	۲۰۱۶	کورتمن و پیلار
بررسی تاثیر مدل‌های کسب‌وکار باز بر عملکرد نوآوری شرکت‌های جوان اسپانیایی در دوران انبساطی و رکود اقتصادی	پنل نوآوری فناوریانه	مدل‌های کسب‌وکار باز در مراحل کارآفرینی: شواهدی از شرکت‌های جوان اسپانیایی در دوران انبساطی و رکود اقتصادی	۲۰۱۶	آلکالده و گوئرو
بر اساس مرور میانی نظری، چهار نوع ابزار کسب‌وکار که می‌تواند توسط شرکت‌های فردی در موقعیت فعلی خود استفاده شود.	مفهوم کلی مبتنی بر تحقیقات میانی نظری	نوآوری باز برای مدل‌های کسب‌وکار: چشم‌انداز جدیدی برای ارتباط میان فناوری و بازار	۲۰۱۶	یان، یانگ و پارک ^۲
نوآوری باز فرصت‌هایی رو برای شرکت‌های کوچک داروسازی فراهم می‌کند در صورتی که محصولات دارویی در پلتفرم‌های فناوریانه همان چیزی باشد که شرکت‌های بزرگ می‌خواهند.	شرکت‌های دارویی	گرایش‌های اخیر در مدل‌های کسب‌وکار تخصصی داروسازی	۲۰۱۵	کو ^۳
ارتباط میان استراتژی‌های نوآوری باز با ابعاد اصلی مدل کسب‌وکار و شناسایی ۴ نوع مدل کسب‌وکار باز	عمومی	مدل‌های کسب‌وکار برای نوآوری باز: تطبیق استراتژی‌های ناهمگن نوآوری باز با ابعاد مدل کسب‌وکار	۲۰۱۴	سائبی و فاس
پنج پیشابند اصلی مدل‌های کسب‌وکار باز و شناسایی چهار نوع مدل کسب‌وکار باز بر اساس این پیشابندها	نس پرسو، پروکتر و گمبل، 3M و ...	پیشابندهای مدل‌های کسب‌وکار باز: مطالعات اکتشافی شرکت‌های کنونی	۲۰۱۴	فرنکنبرگر، ویلین و گاسمن

1. Benyayer & Kupp

2. Yun, Yang & Park

3. Ku

تشریح ارکان و عناصر مورد نیاز برای پشتیبانی از ایجاد مدل‌های کسب‌وکار باز برای شبکه‌های نوآوری	عمومی	ارکان و عناصر توسعه مدل‌های کسب‌وکار باز برای شبکه‌های نوآوری	۲۰۱۴	روجاز و آزدو ^۱
بررسی و شناسایی ماهیت ارتباط میان نوآوری، مدل‌های کسب‌وکار و مدل‌های کسب‌وکار باز	میان‌مرور نظری	مدل کسب‌وکار باز: درک یک مفهوم نوظهور	۲۰۱۴	ویبلن
انگیزه‌های استراتژیک و پیامدهای بالاترین سطح گشودگی مدل کسب‌وکار از نظر عملکرد	صنعت بازی‌های نقش آفرینی	ظهور و سقوط یک مدل کسب‌وکار باز	۲۰۱۴	دمیل و لکوک
تشریح سه پیکربندی شبکه‌ها در مدل کسب‌وکار باز	3M Services, SAP, Geberit	پیکربندی شبکه، تمرکز بر مشتری و عملکرد مدل‌های کسب‌وکار باز: دیدگاه شرکت‌های ارائه‌دهنده راه‌حل	۲۰۱۳	فرنکنبرگر، ویبلن و گاسمن
بررسی تاثیر مدل‌های کسب‌وکار باز در صنعت روزنامه	صنعت روزنامه	گشودگی در نوآوری و مدل کسب‌وکار: درس‌هایی از صنعت روزنامه	۲۰۱۳	هولم، گونزل و پارم اولهویی
تشریح ماهیت و ضرورت مدل کسب‌وکار باز و تجزیه و تحلیل تاثیرات متقابل حقوق مالکیت معنوی و مدل‌های کسب‌وکار باز	حوزه مالکیت فکری، شرکت UTEX	بررسی تطبیق مالکیت فکری و مدل کسب‌وکار باز	۲۰۱۳	هوان و ون-سانگ ^۲
توسعه پایدار کسب‌وکارهای کوچک و متوسط به دو نوآوری باز شامل استراتژی دانش و مدل کسب‌وکار نیاز دارد	صنعت فناوری اطلاعات	دانش و شرایط مدل کسب‌وکار برای رشد پایدار کسب‌وکارهای کوچک و متوسط	۲۰۱۳	یان، جانگ و یانگ ^۳
سه الگوی معمول برای مدل‌های کسب‌وکار باز و شناسایی شرایطی که این استراتژی‌ها بهتر عمل می‌کنند.	عمومی	سه مدل کسب‌وکار برای شرکت‌های باز	۲۰۱۲	پردی، رابینسون و وی
از شش عملکرد اصلی مدل‌های کسب‌وکار برای شناسایی چالش‌های اصلی در مدل‌های کسب‌وکار باز و شناسایی راه‌حل آن استفاده نموده است.	صنعت تجهیزات پزشکی	نوآوری در بخش تجهیزات دارویی، رویکرد مدل کسب‌وکار باز برای شرکت‌های کوچک دارای فناوری بالا	۲۰۱۱	دیوی، برنان، مینان و مک‌آدام
پس از تشریح دو جنبه متفاوت مدل‌های کسب‌وکار باز، سمت خرید و فروش، طبقه‌بندی از مدل کسب‌وکار باز ارائه	عمومی	دو سوی مدل‌های کسب‌وکار باز	۲۰۰۹	ساندولی و چسبرو

1. Rojas & Azevedo

2. Huan & Wen-song

3. Yun, Jung & Yang

نموده است.				
پس از تشریح منافع اقتصادی مدل‌های کسب‌وکار باز، چگونگی گشودگی مدل کسب‌وکار در سه شرکت تشریح شده است.	IBM، پروکتر و گمبل	چرا سازمان‌ها می‌بایست مدل‌های کسب‌وکار باز داشته باشند	۲۰۰۷	چسبرو

در جدول ۸، نویسنده، سال انتشار، عنوان مقاله، محیط تحقیق، موضوعات بحث شده در مقاله به همراه خلاصه‌ای از یافته‌های ۳۰ مقاله منتخب ارائه گردید. محققان بیشتر بر عملکرد و توسعه گونه‌شناسی مدل‌های کسب‌وکار باز تمرکز کرده‌اند. برای مثال محققان در بحث گونه‌شناسی مدل‌های کسب‌وکار سعی بر طبقه‌بندی مدل‌ها از ابعاد مختلف نموده‌اند. برای مثال تینا سائبی و نیکولای جی. فاس در سال ۲۰۱۴ با توجه به دیدگاه سازمانی در تعریف مدل کسب‌وکار، تمایز میان چهار مدل کسب‌وکار باز را بر اساس ابعاد مدل کسب‌وکار شامل محتوا، ساختار و حاکمیت را بیان نموده است (سائبی و فاس، ۲۰۱۴). فرنکنبرگر، ویلن و گاسمن در سال ۲۰۱۴ بر اساس دو بعد قلمرو گشودگی و وابستگی به گشودگی، چهار نوع مدل کسب‌وکار باز را شناسایی کردند (فرنکنبرگر، ویلن و گاسمن، ۲۰۱۴).

عوامل همچون افزایش توانایی شرکت‌های نوپا در نگهداری ارزش از طریق فعالیت‌های نوآورانه (آکالده و گوررو، ۲۰۱۶)، توسعه اقتصادی منطقه ای در آسیا (هارون و زینول، ۲۰۱۸)، تقویت مزیت رقابتی شرکت‌های دانش‌بنیان (مصلح و دهقان، ۲۰۱۷)، دستیابی و بهره‌برداری از فرصت‌های نوآورانه (لارسن و سلتر، ۲۰۰۶) از جمله نتایج موثر مدل‌های کسب‌وکار باز بر عملکرد سازمان‌ها است.

در مقالات منتخب، برخی مقالات، مربوط به مرور مبانی نظری موضوع بوده‌اند (۵)، برخی سعی در مفهوم‌سازی مبانی نظری مربوط به مدل‌های کسب‌وکار باز نموده‌اند (۷)، برخی سعی در ایجاد مفاهیم مدل کسب‌وکار باز در ارتباط با شرکت‌های واقعی داشتند (۱۵) و بقیه مقالات بر ایجاد چارچوبی برای شرکت‌های خاص و یا صنایع خاص تمرکز کرده‌اند (۳) مانند صنعت روزنامه، نرم‌افزارهای منبع بازار، مشارکت میان صنعت و دانشگاه، صنایع کشاورزی، 3M، SAP، Geberit و ...

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

مرور نظام‌مند مطالعات پیشین حاکی از افزایش مطالعات مربوط به مدل‌های کسب و کار باز و قابل بررسی بودن این موضوع در پژوهش‌های آتی می‌باشد. همچنین نتایج این پژوهش حاکی از بررسی طیف گسترده‌ای از موضوعات در مبنای نظری مدل‌های کسب و کار باز می‌باشد که این موضوعات را می‌توان در هشت دسته اصلی تقسیم‌بندی نمود: تأثیر بر عملکرد سازمان (۷)، گونه‌شناسی‌ها (۷)، مقالات مروری مبنای نظری (۵)، ضرورت گشودگی مدل‌های کسب و کار (۳)، پیشایندهای مدل کسب و کار باز (۲)، چالش‌های مدل‌های کسب و کار باز (۲)، ایجاد ساختار برای مدل‌های کسب و کار باز (۲) و مدل‌های کسب و کار در شرکت‌های کوچک و متوسط (۲) که برخی از این مقالات، چندین موضوع را تحت پوشش قرار می‌دهند.

با توجه به پژوهش انجام شده در این مقاله، چندین نکته در مبنای نظری مربوط به مدل‌های کسب و کار قابل مشاهده می‌باشد. اولین نکته تأیید تأثیر مستقیم به‌کارگیری مدل‌های کسب و کار باز و حرکت به سمت گشودگی مدل‌های کسب و کار بر خلق ارزش و بهبود عملکرد شرکت‌ها می‌باشد. برای مثال هولم و همکاران (۲۰۱۳) مدل‌های کسب و کار را یک ابزار تحلیل تحلیلی و مفهومی معرفی می‌کند که می‌تواند برای بررسی ارتباط میان تغییر مدل‌های کسب و کار و تغییرات پیوسته فناوری از آن استفاده نمود. مصلح و دهقان (۲۰۱۷) و گاسمن و همکاران (۲۰۱۴) به تأثیر گشودگی مدل‌های کسب و کار بر کسب مزیت رقابتی و عامل کلیدی در رشد آینده سازمان‌ها تأکید می‌کند. دومین نکته افزایش توجه محققان و پژوهشگران و همچنین تصمیم‌گیرندگان سازمانی به مفاهیمی همچون خلق مشترک^۱ و همکاری در مدل‌های کسب و کار است. با گذشت زمان، توجه به تغییر مدل‌های کسب و کار بسته و حرکت به سمت گشودگی مدل‌های کسب و کار و توجه به مفاهیم نوآوری باز، مطالعات مربوط به مدل‌های کسب و کار باز بیشتر مورد بحث قرار می‌گیرد.

در خصوص مطالعات انجام گرفته در خارج از کشور در خصوص مدل‌های کسب و کار باز، تنها سه پژوهش به صورت مستقیم به مرور مبنای نظری مدل کسب و کار باز پرداخته است. براسیورو همکاران (۲۰۱۷) صرفاً به بررسی ۱۱ مطالعه در زمینه مدل کسب و کار باز پرداخته و این مفهوم را موضوعی جدید و نیاز به پژوهش‌های

^۱. Co-creation

بیشتر معرفی می‌کند. خومالو و لینگن (۲۰۱۷) صرفاً به بررسی ۱۷ مقاله در حوزه مدل‌های کسب‌وکار باز پرداخته و عدم مفهوم‌سازی دقیق مدل‌های کسب‌وکار باز در میان پژوهشگران را مهمترین یافته خود معرفی می‌کند. این در حالی است که ویبلن در سال ۲۰۱۴ با انجام مرور مبانی نظری به مفهوم‌سازی دقیق مدل کسب‌وکار باز پرداخته و تمایز میان این مفهوم از نوآوری باز و مدل کسب‌وکار را تشریح و تحلیل می‌کند.

گفتنی است که این مقاله به منظور نیل به یافته‌های مذکور با محدودیت‌های نظری همچون جدید بودن موضوع در مبانی نظری مربوط به مدل‌های کسب‌وکار در جهان و تعداد کم پژوهش در حوزه مدل‌های کسب‌وکار مواجه بوده است؛ اما با وجود همه این محدودیت‌ها توانسته است مرور کلی بر مبانی نظری مدل‌های کسب‌وکار باز ارائه دهد و موضوعات بحث شده در این حوزه را به منظور ایجاد بستری برای مطالعات بیشتر شناسایی و معرفی نماید. دغدغه قابلیت اجرای مجدد این پژوهش محدودیتی دیگری در انجام پژوهش حاضر و هر مرور نظام‌مندی است که در این مقاله تلاش شد با استفاده از روش استاندارد و همچون بیانیه پریزما، این قابلیت افزایش یافته و بر این محدودیت غلبه شود.

از آنجا که یافته‌های این پژوهش افق جدیدی را در مبانی نظری طراحی مدل‌های کسب‌وکار در کشور گشوده است، سایر پژوهشگران می‌توانند پژوهش‌های تکمیلی را در آینده انجام دهند. در واقع پرداختن به سایر حلقه‌های مفقوده در زمینه مدل‌های کسب‌وکار باز همچون بررسی آثار زمینه‌ای همچون همکاری بر شکل‌گیری مدل‌های کسب‌وکار باز به دلیل تاکید این مدل‌ها بر همکاری میان سازمان‌ها، پرداختن به حوزه‌هایی همچون تحلیل روند که می‌تواند تحلیل بهتری از مدل‌های کسب‌وکار در شرکت‌های ایرانی ارائه کند و یا تحلیل منسجم‌تر بر پیشایندها و چالش‌های گشودگی مدل‌های کسب‌وکار به روشن شدن ابعاد گوناگون در این زمینه منجر شود. به علاوه به منظور افزایش آگاهی در خصوص مدل‌های کسب‌وکار باز به اجرای پژوهش‌هایی نیاز است تا یافته‌های حاصل از مرور نظام‌مند این پژوهش را در قالب بررسی‌های تجربی آزمون کنند.

این پژوهش بیش از تجویزی بودن، جنبه بنیادین دارد. در نتیجه، تنها استفاده کاربردی از آن برای صاحبان کسب‌وکار است، سازمان‌هایی که در نظر دارند از مدل‌های

کسب‌وکار باز استفاده کنند یا در حال حاضر در نظر دارند با استفاده از یافته‌های این پژوهش، مسیر بررسی‌های آتی خود را پیدا کنند.

References

- Alcalde, H. & Guerrero, M. (2016). Open business model in entrepreneurial stage: evidence from young Spanish firms during expansionary and recessionary periods. *International Entrepreneurial Management Journal*, 12 (2), 393-413.
- Baden-Fuller, C. & Morgan M. S. (2010) Business models as models. *Long Range Planning*, 43(2), 156-171.
- Benyayer, L. & Kupp M. (2017). Responding to open business model. *Business Strategy*, 38 (2), 33-40.
- Bhatti, S., Santoro, G., Khan, J. & Rizzato, F. (2021). Antecedents and consequences of business model innovation in the IT industry. *Journal of Business Research*, 123, 389-400.
- Brasseur, TM., Mladenow, A. & Strauss, C. (2017). Open business model innovation: literature review and agenda for future research. *Biznes Informatika-Business Informatics*, 42 (4), 7- 16.
- Briner, RB., Denyer, D. & Rousseau, DM. (2009). Evidence-based management: concept cleanup time? *Academy of Management Perspectives*, 23, 19-32.
- Chesbrough, H. (2003a). The era of open innovation. *MIT Sloan Management*, 44, 35-41.
- Chesbrough, H. (2003b). The logic of open innovation: Managing intellectual property. *California Management Review*, 45 (3), 33-58.
- Chesbrough, H.W. (2006). Open business models: how to thrive in the new innovation landscape. *Boston MA: Harvard Business School Press*.
- Chesbrough, H. (2007). Why companies should have open business model. *MIT Sloan Management Review*, 48(2), 21-28.
- Dahlander, L. & Gann, D.M. (2010). How open is innovation? *Res. Policy*, 39, 699-709.
- Dahlander, L., Gann, D.M. & Wallin, M. (2021). How open is innovation? A retrospective and ideas forward. *Research Policy*, 50(40).
- Dasilva, C.M. & Trkman, P. (2014). Business model: what it is and what it is not. *Long Range Planning*, 47 (6), 379-389.
- Davey S. M., Brennan M., Meenan, B. & McAdam, R. (2011). Innovation in the medical device sector: an open business model approach for high-tech small firms. *Technology Analysis & Strategic Management*, 23 (8), 807-24.
- Demil, B., & Lecocq, X. (2014). The rise and fall of an open business model. *Revue d'économie industrielle*, 146, 85-113.
- Frankenberger, K., Weiblen, T. & Gassmann, O. (2013). Network configuration, customer centricity and performance of open business model: A solution provider perspective. *Industrial Marketing Management*, 42 (5), 671-682.
- Frankenberger, K., Weiblen, T. & Gassmann, O. (2014). The antecedents of open business models: An exploratory study of incumbent firms. *R&D Management*, 44 (2), 173-188.
- Foss, N.J. & Saebi, T. (2017). Fifteen years of research on business model innovation. how far have we come, and where should we go? *Journal of Management*, 43, 200-227.

- Gassmann, O., Frankenberger, K. & Csil, M. (2014). The Business model navigator: 55 models that will revolutionise your business. *Financial Times*.
- Geissdoerfer, M., Vladimirova, D. & Evans, S. (2018). Sustainable business model innovation: a review. *Journal of Cleaner Production*, 198, 401-416.
- George, G. & Bock, A. J. (2010). The business model in practice and its implications for entrepreneurship research. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35 (1), 83-111.
- Ghezzi, A., Cavallo, A., Silvia, S. & Andrea, R. (2020). Opening up to startup collaborations: Open business models and value co-creation in SMEs. *Competitiveness Review*.
- Giesen, E., Berman, S. J., Bell, R. & Blitz, A. (2007). Three ways to successfully innovate your business model. *Strategy & Leadership*, 35(6), 27-33.
- Goncaruc, A., Sapountzoglou, N., Cauwer, C., Coosemans, Th., Messagie, M. & Crispeels, Th. (2022). An integrative approach for business modelling: Application to the EV charging market. *Journal of Business Research*, 143, 184-200.
- Hamel, G. & Ruben, P. (2000). Leading the revolution. *Boston, MA: Harvard Business School Press*, 286.
- Harun, NA. & Zainol, ZA. (2018). Exploring open innovation as a business model for enhancing asean economy. *International Journal of Business and Society*, 19, 484-498.
- He, J. & Ortiz, J. (2021). Sustainable business modeling: The need for innovative design thinking. *Journal of Cleaner Production*, 298.
- Holm, A., Günzel, F. & Parm Ulhøi, J. (2013). Openness in innovation and business models: lessons from the newspaper industry. *International Journal Technology Management*, 61, 324-348.
- Hossain, M. (2013). Adopting open innovation to stimulate frugal innovation and reverse innovation. *Aalto University*
- Hossain, M., Islam, KMZ., Abu Sayeed, M. & Kauranen I. (2016). A comprehensive review of open innovation literature. *Science & Technology, Policy Management*, 7 (1), 2-25
- Huan, G., & Wen-song, Zh. (2013). Research on coupling intellectual property and open business model. *Paper presented at the 2013 International Conference on Management Science and Engineering*, Harbin, China, July 17-19, 864-69.
- Khumalo, M. & Lingen, E. (2017). The open business model in a dynamic business environment: a literature review. *South African Journal of Industrial Engineering*, 28(3), 147-160.
- Klang, D., Wallnöfer, M. & Hacklin, F. (2010). The anatomy of the business model: a syntactical review and research agenda. DRUID Summer Conference 2010. *Opening Up Innovation: Strategy, Organization and Technology*.
- Kortmann, S. & Piller, F. (2016). Open business models and closed-loop value chains: Redefining the firm-consumer relationship. *California Management Review*, 58 (3), 88-108.
- Ku, MS. (2015). Recent trends in specialty pharma business model. *Food and Drug Analysis*, 23 (4), 595-608.
- Leiden University, (2019). VOSviewer. From, <https://www.vosviewer.com/>
- Leitão, J. (2018). Open innovation business modeling. *Springer*.
- Liberati, A., Altman, DG., Tetzlaff, J., Mulrow, C., Gøtzsche, PC., Ioannidis, JPA,

- ... & Moher, D. (2009). The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: Explanation and elaboration. *Annals of Internal Medicine*, 151 (4), W65-W94.
- Lu, Q. & Chesbrough, H. (2021). Measuring open innovation practices through topic modelling: Revisiting their impact on firm financial performance. *Technovation*, 116.
- Man, AP. & Luvison, D. (2019). Collaborative business models: Aligning and operationalizing alliances. *Business Horizons*, 62 (4), 473-482.
- Matějčíček, M. & Marešová, P. (2020). Open business model and open innovation: Bibliographic analysis. *Hradec Economic Days*, 10, 515-526.
- Mosleh, A. & Dehghan, M. (2017). Design a model to explain the impact of the open business model on competitive advantage in knowledge-based companies of Bushehr province. *Helix*, 7 (4), 1572-1584.
- Najar, TH. (2020). Antecedents to open business model in the ICT-based sectors. *The Journal of High Technology Management Research*, 31(2).
- Naqshbandi, M. & Jasimuddin, S. (2022). The linkage between open innovation, absorptive capacity and managerial ties: A cross-country perspective. *Journal of Innovation & Knowledge*, 7(2).
- Osterwalder, A. & Pigneur, Y., (2010). Business model generation: a handbook for visionaries, game changers, and challenges. *Wiley & Sons*.
- Pedersen, E. R. G., Gwozdz, W., & Hvass, K. K. (2018). Exploring the relationship between business model innovation, corporate sustainability, and organizational values within the fashion industry. *Journal of Business Ethics*, 149(2), 267-284.
- Perr, J., Appleyard, MM. & Sullivan, P. (2010). Open for business: Emerging business models in open-source software. *International Journal of Technology Management*, 52 (3-4), 432-456.
- Petticrew, M. & Roberts, H. (2008). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. *John Wiley & Sons*.
- Pohle, G., & Chapman, M. (2006). IBM's global CEO report 2006: Business model innovation matters. *Strategy & Leadership*, 34(5), 34-40.
- Purdy, M., Robinson, Mc. & Wei, K. (2012). Three new business models for the open firm. *Strategy & Leadership*, 40(6), 36-41.
- Rojas, E. & Azevedo, A. (2014). Pillars and elements to develop an open business model for innovation networks. *Paper presented at the 15th IFIP WG 5.5 Working Conference on Virtual Enterprises*, Amsterdam, Netherlands, October 6-8, 317-326.
- Romero, D. & Molina, A. (2011). Collaborative networked organisations and customer communities: Value co-creation and co-innovation in the networking era. *Production Planning & Control*, 22(5-6), 447-472.
- Saebi, T. & Foss, N. (2014). Business models for open innovation: Matching heterogenous open innovation strategies with business model dimension. *European Management*, 33 (3), 201-213.
- Sandulli, F. & Chesbrough, H. (2009). The two faces of open business models. *Universia Business Review*, 22, 12-39.
- Schneider, S. & Spieth, P. (2013). Business model innovation: towards an integrated future research agenda. *International Journal of Innovation Management*, 17(01), 1340001.
- Snihur, Y. & Bocken, N. (2022). A call for action: The impact of business model innovation on business ecosystems, society and planet. *Long Range Planning*, 55(1).

- Snihur, Y. & Zott, CH. (2020). The genesis and metamorphosis of novelty imprints: how business model innovation emerges in young ventures. *Academy of Management Journal*, 63(2), 1-30.
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Business Research*, 104, 333-339.
- Spieth, P., Schneckenberg, D. & Ricart, J. E. (2014). Business model innovation – state of the art and future challenges for the field. *R&D Management*, 44(3), 237–247.
- Spieth, P. & Meissner, N. S. (2018). Business model innovation alliances: how to open business models for cooperation. *International Journal of Innovation Management*, 22 (04), 1850042.
- Teece, DJ. (2010). Business models, business strategy and innovation. *Long Range Planning*, 43(2–3), 172-194.
- Tranfield, D., Denyer, D. & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence- informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Mangement*, 14 (3), 207-222.
- Tsutsui, Y., Yamada, N., Mitake, Y., Sholihah, M. & Shimomura, Y. (2020). A strategic design guideline for open business models. *International Journal of Automation Technology*.
- Turban, E., MacLean, E. & Wetherbe, J. (2002). Information technology for management: transforming business in the digital economy. *J. University of Florida Health Science Center* .
- Weiblen, T. (2014). The open business model: understanding an emerging concept. *Journal of Multi Business Model Innovation and Technology*, 1, 35-66.
- Weiblen, T. (2015). Open up the business model: business model innovation through collaboration. *Dissertation of the University of St. Gallen*.
- Wirtz, A., Pistoia, A., Ullrich, S. & Gottel, V. (2016). Business models: origin, development, and future research perspectives. *Long Range Planning*, 49 (1), 36-54.
- Yun, JJ., Zhao, X., Park, K. & Shi, L. (2020). Sustainability condition of open innovation: Dynamic growth of Alibaba from SME to large enterprise. *Sustainability*, 12 (1), 1-25.
- Yun, J., Yang, J. & Park, K. (2016). Open innovation to business model: new perspective to connect between technology and market. *Science Technology and Society*, 21 (3), 324–48.
- Yun, J., Won D., Park K., Yang J., & Zhao X. (2017). Growth of a platform business model as an entrepreneurial ecosystem and its effects on regional development. *European Planning Studies*, 25(5), 805-826.
- Yun, J., Jung, W. & Yang, J. (2013). The knowledge and business model condition for sustainable growth of SMEs. *Proceedings Of The 6th Knowledge Cities World Summit*, 253-266.
- Zhu X., Xiao Zh., Chuoyan D. & Gu, J. (2019). The Fit between firms' open innovation and business model for new product development speed: a contingent perspective. *Technovation*, 86–87, 75–85.